

DEBAT CIUTADÀ (XLVII)

2014: L'ANY DE LA RECUPERACIÓ?

Hem volgut recuperar el mateix títol que vàrem posar al primer Quaderns Gadeso de 2012, doncs llavors ja se'n parlava de recuperació, de llums al final del túnel i del final de la crisi. Malauradament, aquests dos darrers anys hem vist com creixia el nombre de persones aturades, disminuïa el consum intern, baixaven els sous o pujaven els impostos. En definitiva, una gran majoria de la població ha vist minvats els seus nivells de benestar i una part significativa se troba en situació o almanco en risc d'exclusió social.

No obstant, des del governs centrals i autonòmics se llancen missatges d'optimisme, assegurant que el pitjor ja ha quedat enrere, que les estratègies seguides i mesures aplicades eren imprescindibles per fonamentar la base de la recuperació i que prest començarem a notar els efectes positius de les polítiques adoptades.

Aquesta primera revista de 2014 vol analitzar quina visió tenen els ciutadans de les illes de l'economia actual i futura, si creuen propera una sortida real i efectiva d'aquesta situació o si opinen si s'aconseguiran crear nous llocs de feina. Ja podem avançar que el gruix dels illencs no comparteix en absolut l'optimisme dels nostres governants i creu que encara queda molta crisi per davant.

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +-3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: desembre 2013

A la taula número 1 fem una comparació entre els principals problemes percebuts a Espanya (Baròmetre del CIS) i a Balears (Baròmetres Gadeso). El primer que crida l'atenció és la intensitat dels cinc principals problemes percebuts per la ciutadania de les illes (en especial dels tres primers), a diferència del conjunt d'Espanya, on el principal problema, l'atur, destaca de manera molt rellevant sobre la resta.

Com dèiem, a Espanya se situa en primer lloc l'atur, mentre que a Balears, sense deixar de banda aquest problema, s'insisteix en la creixent **inestabilitat laboral** (precarietat i temporalitat). A la nostra comunitat, els **problemes econòmics** es situen en segon lloc (tercer d'Espanya), i es fa referència de manera específica a la situació de les economies familiars. Com es pot comprovar, a les Illes Balears aquesta inquietud és molt superior que a la resta de l'estat.

Tant a Espanya com a Balears els **partits i la classe política** són coniderades com uns dels principals

problemes, si bé a les illes s'enregistra una major intensitat (42,7% enfront del 22,6%). Aquesta preocupació és molt negativa tant per la pròpia salut del sistema democràtic com per la desconfiança que demostren els ciutadans vers les persones que, almenys en teoria, ens han de treure de la crisi.

La preocupació pels **serveis públics bàsics** ja fa estona que és present en aquest rànquing de problemes, sens dubte per una exigència de millora de la qualitat i d'una certa percepció de saturació. No obstant, el factor principal el trobam en els continus anuncis de retallades en la despesa o de la pèrdua de gratuïtat d'aquests serveis públics.

A Balears el fenomen de la immigració ocupa el cinquè lloc de les preocupacions, el que se basa fonamentalment en la identificació de les **persones immigrades** com a competència directa a l'hora d'aconseguir un lloc de feina i, encara que en menor mesura, com a usuaris "abusadors" dels serveis públics i de la despesa social.

PRINCIPALS PROBLEMES D'ESPANYA I DE BALEARS

	<u>ESPANYA</u>	<u>BALEARS</u>
1) Atur	(77,7%)	Atur/Inest. laboral (66,7%)
2) Corrupció/Frau	(31,8%)	Prob. econòmics (60,1%)
3) Prob. econòmics	(31,1%)	Classe política (45,7%)
4) Partits/Classe política	(29,7%)	Serveis públics (23,4%)
5) Sanitat	(13,0%)	Immigrants (15,2%)

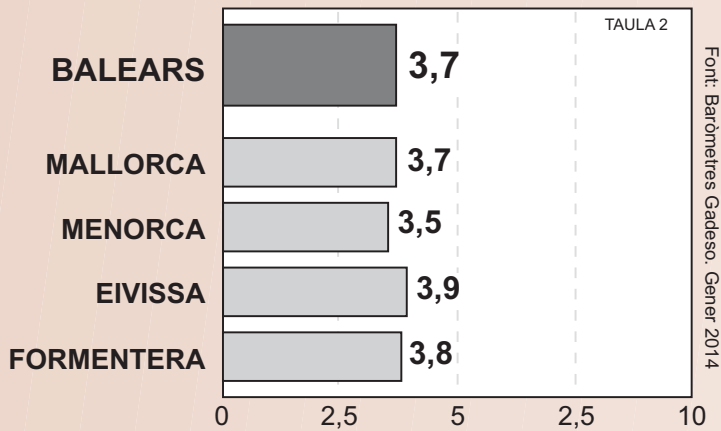
TAULA 1

Respostes múltiples.

Font: Baròmetre CIS. Novembre 2013 / Baròmetres Gadeso. Gener 2014

LA DESCONFIANÇA ÉS LA PROTAGONISTA

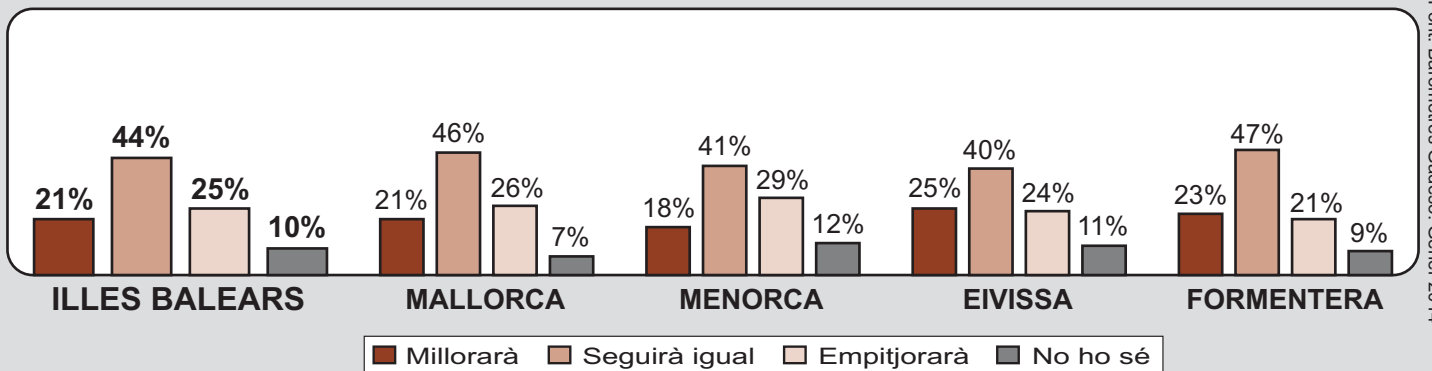
VALORACIÓ DE LA SITUACIÓ ECONÒMICA ACTUAL

Un component bàsic del clima social és la percepció que es té de la situació econòmica present i futura. Així doncs, en aquesta pàgina s'analitza la situació actual de l'economia de Balears i les perspectives de la ciutadania a mitjan termini, a més de les opinions sobre la creació de llocs de feina durant 2014. A la taula número 2 es reflecteixen les valoracions que els ciutadans i ciutadanes fan de la situació econòmica actual de la nostra comunitat. Com es pot comprovar, les dades són molt negatives, assolint només un escàs 3,7 sobre 10. En qualsevol cas, cal destacar que a Menorca aquesta percepció és més negativa que a la resta de les illes.

TAULA 3

DURANT 2014 LA SITUACIÓ ECONÒMICA A BALEARS...

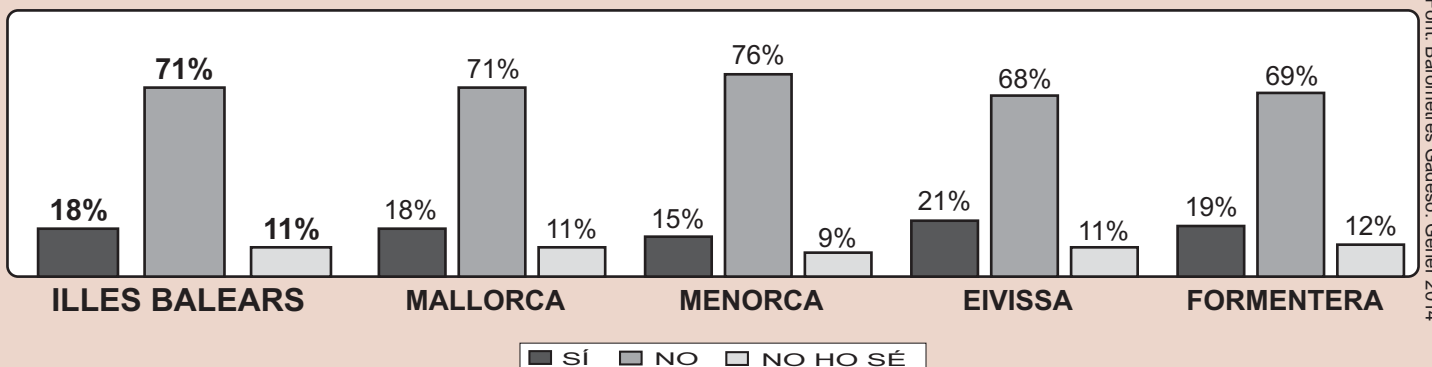

Com ja s'ha dit, a més de conèixer la valoració actual, és imprescindible esbrinar quines són les perspectives dels ciutadans envers la situació econòmica durant 2014. Com es pot comprovar, una majoria (44%) creu que **no hi haurà canvis significatius** respecte 2013, el que, donades les percepcions actuals, no és una dada gens positiva. Per altra banda, un de cada quatre balears afirma que la situació **empitjorarà** al llarg d'enguany, mentre que un 21% aposta per la **millora**. Per illes, a **Menorca** és on la situació es veu amb més pessimisme i a les **Pitiüses** és on es veu el futur econòmic immediat menys negativament.

Si es fa referència al món laboral, i més concretament a la creació de llocs de feina durant l'any que ara comença, el pessimisme pareix dominar entre la ciutadania: més del 70% dels illencs creu que **no s'aconseguirà crear llocs de feina** enguany, enfront de l'escàs 18% que afirma el contrari. Un altre cop **Menorca** és l'illa amb pitjors perspectives: un preocupant 76% dels entrevistats diu que no es podrà crear ocupació; per contra, un 21% dels **eivissencs** confia en que es creïn nous llocs de feina durant el 2014. Cal destacar que un 11% de la població de les illes no sap que passarà en un futur immediat.

TAULA 4

ES CREARAN LLOCS DE FEINA A BALEARS DURANT L'ANY 2014?

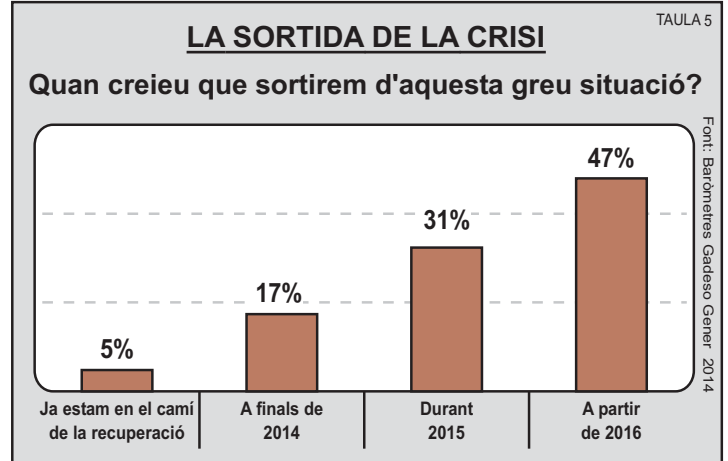

QUAN I COM SORTIREM DE LA CRISI?

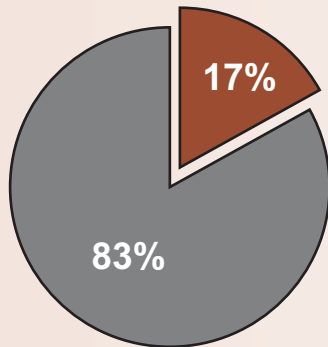
Reduir dèficit i deute per després créixer o créixer per després reduir dèficit i deute. Aquestes són, bàsicament, les dues opcions que se poden adoptar per fer front a una crisi de tan enorme magnitud com l'actual. El govern espanyol, el balear, la troika europea, han optat per la primera i, ara per ara, els resultats no se semblen gens als esperats. L'augment de l'atur i l'empitjorament de les economies domèstiques provoquen situacions dramàtiques per a milers i milers de famílies, moltes d'elles còmodament instal·lades en la classe mitjana fa uns anys. "Paciència", "única alternativa possible" i "el pitjor ja ha passat" són els arguments més repetits per justificar l'actual política econòmica. Com ho veuen els ciutadans de les illes?

La taula adjunta deixa palès el pesimisme de la ciutadania il·lenca envers la sortida de la crisi. Així, únicament un 5% comparteix la **visió positiva** dels governs central i autonòmic, que afirmen que prest veurem símptomes clars de recuperació. Mentrestant, un 17% creu que la situació **millorarà a finals d'any** i un 31% aposta pel **2015**.

No obstant, i com se pot veure a la taula, una majoria **no creu que la situació millori abans de 2016**, amb totes les conseqüències negatives que això pot tenir sobre l'estructura social i laboral de la nostra comunitat. Això xoca frontalment amb els missatges optimistes que llancen continuament els nostres governants. La manca de confiança en la millora de la situació l'hem de cercar bàsicament en la manca de resultats "tangibles" per a la majoria de ciutadans.

Un cop acabada la crisi, quin creieu que serà el resultat?

- La majoria tornarà a gaudir de nivells adients de benestar
- De seguir així, se crearà una societat descohesionada i dual

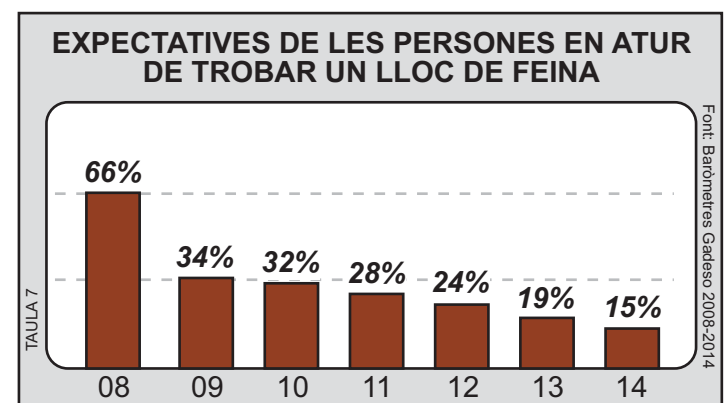
Com ja hem comentat en altres ocasions, la pregunta més important ja no és **quan** sortirem de la crisi sinó **de quina manera** ho farem. És a dir, quin serà el resultat de les estratègies seguides si finalment s'assoleixen els objectius de dèficit i deute marcats pels governants?

La rodona adjunta no deixa molt d'espai a l'optimisme, dons un 83% de la població creu que, de seguir amb les polítiques actuals, estem condemnats a viure en una **societat dual i descohesionada**, on els rics seran més rics, els pobres més pobres i la classe mitjana un grup residual.

Per contra, menys d'un 20% dels ciutadans se mostra optimista i opina que, un cop superada la crisi, una majoria de persones tornarà a gaudir dels **nivells de benestar** perduts.

Un bon indicador de la greu situació que estam patint i, sobretot, de la manca de confiança en el futur són les expectatives que les persones en situació d'atur.

Els resultats no poden ser més clars: a 2008, quan els efectes de la crisi no havien pegat encara el cop fort, una gran majoria d'aturats confiava en **reincorporar-se al mercat de treball** de manera quasi immediata. És a dir, se percebia la situació d'atur com a conjuntural o com un període de transició entre un contracte i un altre. A partir de 2009 aquesta situació canvia radicalment fins que, el 2014, únicament un **15% de persones aturades confia en aconseguir un lloc de feina** en un temps relativament curt i abandonar les temudes llistes de l'atur.

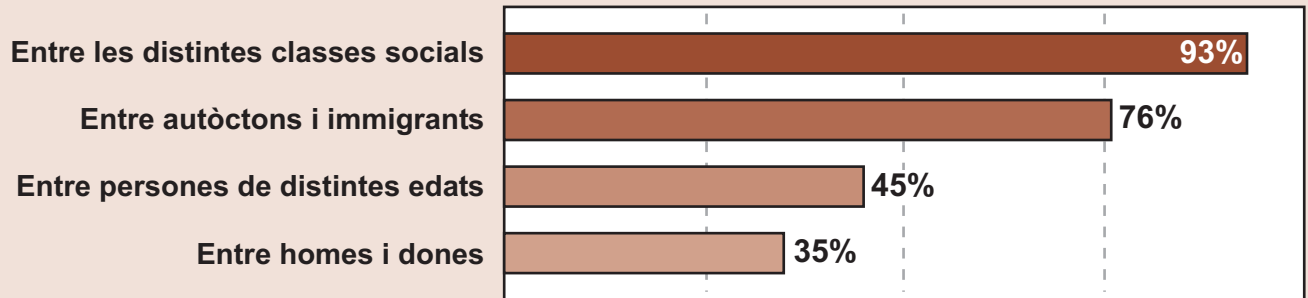
CADA COP MÉS DESIGUALTAT

Vistes les estratègies econòmiques i polítiques i, sobretot, vists els seus contraproductius resultats, moltes són les veus que s'han alçat exigint un canvi de rumb: situar les persones per davant dels objectius de dèficit per tal d'evitar les creixents desigualtats que s'estan detectant a la nostra societat, abandonar les tises indiscriminades per aturar la progressiva precarització de les classes mitjanes i ser capaços d'acceptar que hi ha altres alternatives per, sobretot, poder oferir un futur digne a les noves generacions.

TAULA 8

LA CRISI I LES DESIGUALTATS SOCIALS

% de persones que creuen que hi ha molta desigualtat...

Font: Baròmetres Gadeso Gener 2014

La taula 8 mostra xifres molt preocupants. La pràctica totalitat de la població illenca creu que existeixen moltes desigualtats entre les distintes **classes socials**, percentatge que ha anat creixent en els darrers anys. També han crescut, encara que en menor mesura, el nombre dels que creuen que hi ha moltes desigualtats entre **els autòctons i els immigrants**, entre **persones de distintes edats** i entre **homes i dones**.

Queda palés doncs que l'actual crisi ens està conduint a una **precarització de les classes mitjanes**, col·lectiu fonamental en qualsevol societat moderna i democràtica. S'observa una preocupant tendència a la **pauperització de la societat**. Persones que fins fa uns anys no tenien cap tipus de problema econòmic i no patien per la seva feina, s'han quedat a l'atur i, el que és encara més greu,

amb esperances minvants de tornar a trobar un treball. Per altra banda, la immensa majoria de ciutadans que encara conserven el lloc de feina han vist reduït el seu **poder adquisitiu** (reduccions salarials, més impostos...) També s'han de tenir en compte les persones que no s'han vist afectades directament per la crisi però que baixen la seva despesa per una absoluta **manca de confiança en el futur**.

En una societat com la nostra, reduir el poder adquisitiu de la població, especialment de les **classes mitjanes**, juga en contra de la recuperació econòmica, doncs si el consum intern baixa, l'atur augmenta i disminueix la recaptació pública (imposts, IRPF, autònoms...), el que provoca més despesa pública en prestacions, entrant en un cercle de difícil sortida.

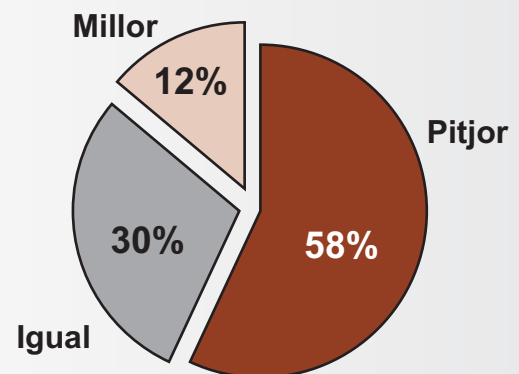
GENERACIONS SENSE FUTUR?

Una de les preguntes més importants que ens hauríem de fer és quins efectes tendran sobre les **noves generacions** les polítiques i mesures adoptades pels nostres governants.

Com se pot veure a la gràfica adjunta, quasi sis de cada deu ciutadans de les illes creuen que els nostres fills i nets viuran pitjor que ara, doncs la medicina aplicada per curar la crisi té greus **efectes secundaris**: aprimament de la classe mitjana, pèrdua de drets bàsics, passar de la protecció social pública a la beneficiència i caritat privades... Això provoca que el **futur per als més joves** sigui cada cop més negre i que, paradoxalment, les generacions millor formades de la història seran també les més precàries.

Amb tot, també n'hi ha d'**optimistes**: un 30% creu que les properes generacions viuran igual com se viu ara i un 12% opina que fins i tot millor.

Segons la vostra opinió, creieu que les properes generacions viuran...

TAULA 3 - Font: Baròmetres Gadeso, Gener 2014